

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

4. rujna 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Dizajni Zajednice – Uredba (EZ) br. 6/2002 – Članak 8. stavak 3. – Dizajn koji omogućuje višestruko sklapanje ili povezivanje međusobno zamjenjivih proizvoda unutar modularnog sustava – Opseg zaštite dizajna – Članak 10. – Pojam ‚upućeni korisnik‘ – Članak 89. stavak 1. – Kazne u postupcima zbog povreda – Posebni razlozi zbog kojih nacionalni sud ne mora donijeti rješenja predviđena tom odredbom – Povreda koja se odnosi na elemente igračke za sastavljanje, koji su malobrojni u odnosu na količinu svih njezinih dijelova”

U predmetu C-211/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska), odlukom od 5. ožujka 2024., koju je Sud zaprimio 18. ožujka 2024., u postupku

LEGO A/S

protiv

Pozitív Energiaforrás Kft.,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik vijeća, S. Rodin, N. Piçarra, O. Spineanu-Matei (izvjestiteljica) i N. Fenger, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za LEGO A/S, Á. György, P. Lukácsi, K. Szamosi, *ügyvédek*, V. von Bomhard i L. von Gerlach, *Rechtsanwälte*,
- za Pozitív Energiaforrás Kft., A. Lendvai, *ügyvéd*,

* Jezik postupka: mađarski

– za mađarsku vladu, M. Z. Fehér i R. Kissné Berta, u svojstvu agenata,
– za Europsku komisiju, P. Němečková i A. Tokár, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. ožujka 2025.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 8. stavka 3., članka 10. i članka 89. stavka 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice (SL 2002., L 3, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 24., str. 45. i ispravci SL 2018., L 72, str. 42. i SL 2020., L 415, str. 89.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava LEGO A/S (u daljnjem tekstu: Lego) i Pozitív Energiaforrás Kft., u vezi s time da je potonji navodno povrijedio prava priznata dvama dizajnima Zajednice čiji je nositelj Lego.

Pravni okvir

- 3 Uredba br. 6/2002 izmijenjena je Uredbom (EU) 2024/2822 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2024. (SL 2024., L 2822, str. 1.). Međutim, s obzirom na vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku, ovaj zahtjev za prethodnu odluku treba ispitati s obzirom na prvotnu verziju Uredbe br. 6/2002.
- 4 Uvodne izjave 7., 10., 11. i 14. Uredbe br. 6/2002 glase:

„(7) Poboljšana zaštita industrijskog dizajna ne potiče samo doprinos pojedinih dizajnera ukupnoj kvaliteti Zajednice na tom području, već također potiče i inovacije i razvoj novih proizvoda i ulaganje u njihovu proizvodnju.

[...]

(10) Tehnološke inovacije ne bi trebale biti sputavane priznavanjem zaštite dizajna obilježjima koja su isključivo uvjetovana tehničkom funkcijom. Podrazumijeva se da to ne znači kako dizajn mora imati estetsku vrijednost. Isto tako, ne smije se sprečavati interoperabilnost proizvoda različitih proizvođača proširenjem zaštite na dizajn mehaničkih spojeva. Posljedično, obilježja dizajna koja su iz tih razloga isključena iz zaštite ne bi trebalo uzimati u obzir kako bi se ocijenilo ispunjavaju li ostala obilježja dizajna uvjete za zaštitu.

(11) Mehanički spojevi složenih proizvoda mogu unatoč tome biti važan element inovativnih značajki složenih proizvoda i predstavljati glavno tržišno postignuće te stoga biti prikladni za zaštitu.

[...]

(14) Procjena o tome ima li određeni dizajn individualni karakter treba se temeljiti na tome razlikuje li se ukupni dojam ostavljen na upućenog korisnika koji promatra dizajn jasno od ukupnog dojma koji na njega ostavlja skupnost postojećih dizajna, uzimajući u obzir prirodu proizvoda na koji je dizajn primijenjen ili u kojem je on sadržan, a posebno industrijski sektor kojemu on pripada i stupanj slobode dizajnera u razvoju dizajna.”

5 Člankom 3. te uredbe, naslovljenim „Definicije”, propisuje se:

„Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) ‚dizajn’ znači vanjski izgled proizvoda u cijelosti ili dijela proizvoda koji proizlazi iz njegovih obilježja, posebno crta, obrisa, boja, oblika, teksture i/ili materijala samoga proizvoda i/ili njegove ornamentacije;
- (b) ‚proizvod’ znači bilo koji industrijski ili zanatski predmet, uključujući, među ostalim, dijelove namijenjene ugradnji u složeni proizvod, pakiranje, opremu, grafičke simbole i tipografske oblike slova, ali isključujući računalne programe;
- (c) ‚složeni proizvod’ znači proizvod koji je sastavljen od više sastavnih dijelova koji se mogu zamijeniti dopuštajući rastavljanje i ponovno sastavljanje tog proizvoda.”

6 U skladu s člankom 4. stavkom 1. navedene uredbe:

„Dizajn se štiti dizajnom Zajednice u onoj mjeri u kojoj je nov i u kojoj ima individualni karakter.”

7 Člankom 5. iste uredbe, naslovljenim „Novost”, određuje se:

„1. „Dizajn se smatra novim ako ni jedan istovjetni dizajn nije bio učinjen dostupnim javnosti:

- (a) kod neregistriranog dizajna Zajednice, prije datuma na koji je dizajn za koji je zatražena zaštita prvi put bio učinjen dostupnim javnosti;
- (b) kod registriranog dizajna Zajednice, prije datuma podnošenja prijave za registraciju dizajna za kojeg se traži zaštita, ili, ako je zatraženo prvenstva, prije datuma priznatog prvenstva.

2. Dizajni se smatraju istovjetnima ako se njihova obilježja razlikuju samo u beznačajnim pojedinostima.”

8 U skladu s člankom 6. Uredbe br. 6/2002, naslovljenim „Individualni karakter”:

„1. Smatra se da dizajn ima individualan karakter ako se ukupni dojam koji ostavlja na upućenog korisnika razlikuje od ukupnog dojma koji na takva korisnika ostavlja bilo koji dizajn koji je bio učinjen dostupnim javnosti:

- (a) kod neregistriranog dizajna Zajednice, prije datuma na koji je dizajn za koji je zatražena zaštita prvi put bio učinjen dostupnim javnosti;
- (b) kod registriranog dizajna Zajednice, prije datuma podnošenja prijave za registraciju ili, ako je zatraženo pravo prvenstva, prije datuma priznatog prvenstva.

2. Pri ocjeni individualnog karaktera dizajna, mora se uzeti u obzir stupanj slobode koju je imao dizajner u razvoju dizajna.”
- 9 Članak 8. te uredbe, naslovljen „Dizajni uvjetovani svojom tehničkom funkcijom i dizajni spojnih elemenata”, glasi:
- „1. Dizajnom Zajednice ne štite se obilježja izgleda proizvoda koja su isključivo uvjetovana njegovom tehničkom funkcijom.
2. Dizajnom Zajednice ne štite se obilježja izgleda proizvoda koja je nužno reproducirati u istom obliku i dimenzijama da bi se proizvod u kojem je dizajn sadržan ili na koji se primjenjuje mogao mehanički spojiti s drugim proizvodom, biti smješten u ili uz drugi proizvod ili oko njega, kako bi svaki od tih proizvoda mogao obavljati svoju funkciju.
3. Bez obzira na stavak 2., dizajn Zajednice prema uvjetima utvrđenim člancima 5. i 6. postoji na dizajnu čija je namjena omogućiti višestruko sklapanje ili povezivanje međusobno zamjenjivih proizvoda unutar modularnog sustava.”
- 10 Člankom 10. navedene uredbe naslovljenim „Opseg zaštite” određuje se:
- „1. Opseg zaštite priznat dizajnom Zajednice uključuje bilo koji dizajn koji na upućenog korisnika ne ostavlja drugačiji ukupni dojam.
2. Pri procjeni opsega zaštite, u obzir se uzima stupanj slobode koju je imao dizajner pri razvijanju svog dizajna.”
- 11 Člankom 19. stavkom 1. iste uredbe, naslovljenim „Prava priznata dizajnom Zajednice”, utvrđuje se:
- „Registrirani dizajn Zajednice svome nositelju daje isključivo pravo korištenja i sprečavanja bilo koje treće strane da se tim dizajnom koristi bez njegova odobrenja. Spomenuto korištenje posebno obuhvaća izrađivanje, nudenje, stavljanje u promet, uvoz, izvoz ili korištenje proizvoda u kojem je dizajn sadržan ili na koji je primijenjen, ili skladištenje takvog proizvoda u navedene svrhe.”
- 12 Članak 89. Uredbe br. 6/2002, naslovljen „Kazne u postupcima zbog povreda”, glasi:
- „1. Ako u tužbi zbog povrede ili opasnosti od povrede sud za dizajn Zajednice ustanovi da je tuženik povrijedio ili je namjeravao povrijediti dizajn Zajednice, osim ako postoje posebni razlozi da to ne učini, određuje sljedeće mjere:
- (a) narediti tuženiku zabranu daljnjeg obavljanja radnji kojima se povređuje ili kojima bi se povrijedio dizajn Zajednice;
- (b) narediti oduzimanje proizvoda kojima se vrši povreda;
- (c) narediti oduzimanje materijala i dijelova koji su većinom korišteni pri proizvodnji robe kojom se vrši povreda, ako je njezin vlasnik znao za namjeravani cilj takve upotrebe ili ako je takav cilj bio očit s obzirom na okolnosti;

(d) narediti bilo koju drugu odgovarajuću kaznu primjerenu okolnostima, a koja je propisana pravom države članice u kojoj je povreda ili prijetnja povredom izvršena, uključujući i njezino međunarodno privatno pravo.

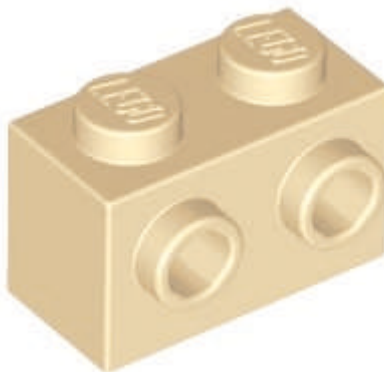
2. Sud za dizajn Zajednice u skladu sa svojim nacionalnim pravom poduzima one mjere čiji je cilj osigurati poštovanje naloga iz stavka 1.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 13 Lego je nositelj dizajna Zajednice br. 001950981-0001, registriranog s datumom prvenstva 22. studenoga 2011., čiji je predmet spojni dio igračke za sastavljanje. Taj spojni dio sastoji se od cilindra s izbočinama i dviju osi poprečnog presjeka koje su okomite međusobno i u odnosu na cilindar te koje su s tim cilindrom povezane cilindričnom bazom. Prikaz tog dizajna Zajednice je sljedeći:

- 14 Također je nositelj dizajna Zajednice br. 002137190-0002, registriranog s datumom prvenstva 16. studenoga 2012. (u daljnjem tekstu, zajedno s dizajnom Zajednice iz prethodne točke: dizajni Lego). Njegov je predmet modularni dio igračke za sastavljanje, u obliku kocke s dvjema izbočinama na gornjem dijelu, dvjema šuplinama na donjem dijelu i dvjema šuplim izbočinama na jednoj od ploha. Prikaz tog dizajna Zajednice je sljedeći:

- 15 Igračke za sastavljanje koje su sastavljene od tih dvaju elemenata modularni su sustavi u koje se mogu lako ugraditi i rastaviti različiti plastični konstrukcijski elementi, čime se mogu slobodno stvarati i rastavljati konstrukcijske strukture različitog oblika.

- 16 Društvo Pozitív Energiaforrás pokušalo je pod žigom Qman u Mađarsku uvesti igračke za sastavljanje koje se također sastoje od plastičnih modularnih dijelova (u daljnjem tekstu: predmetne igre), koje uključuju, među ostalim, jedan ili više konstrukcijskih elemenata čija je slika prikazana u nastavku (u daljnjem tekstu: predmetni elementi):

- 17 Nakon prigovora društva Lego, Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága (Porezna i carinska uprava u Veszprému, u nadležnosti Državne porezne i carinske uprave, Mađarska) naložio je zapljenu predmetnih igračaka, a zatim je protiv direktora društva Pozitív Energiaforrás pokrenuo postupak zbog povrede zbog sumnje na povredu prava industrijskog vlasništva društva Lego.
- 18 Lego je 22. lipnja 2022., na temelju članka 10. i 89. Uredbe br. 6/2002, Fővárosi Törvényszéku (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska) podnio zahtjev za donošenje privremenih mjera radi zadržavanja te zapljene.
- 19 Taj je sud rješenjem odbio taj zahtjev. Smatrao je da su dizajni Lego zaštićeni u skladu s člankom 8. stavkom 3. Uredbe br. 6/2002 i da ih je, s obzirom na to da je oblik elemenata za slaganje zaštićenih tim dizajnima isključivo uvjetovan njihovom tehničkom funkcijom, nužno reproducirati u istom obliku i dimenzijama da bi ispunjavali svoju funkciju slaganja u okviru igračke za slaganje čiji su dio, tako da je manevarski prostor za kreativnost u osmišljavanju takvog oblika vrlo ograničen. Smatrajući da je „upućeni korisnik” kojeg treba uzeti u obzir u svrhu ocjene opsega zaštite onaj koji takve dizajne promatra posebno pažljivo i uočava najmanje pojedinosti, navedeni je sud, usporedbom registriranih prikaza dizajna Lego s fotografskim prikazima predmetnih elemenata, ocijenio da potonji na upućenog korisnika ostavljaju drukčiji ukupan dojam nego što ga ostavljaju dizajni Lego.
- 20 Što se tiče dizajna Zajednice br. 001950981-0001 iz točke 13. ove presude, u tom se rješenju smatralo da razlike u pogledu cilindričnih baza, površina za povezivanje, oblika križa i određenih linija dovode do razlika u ukupnom dojmu koji se ostavlja na upućenog korisnika. U vezi s dizajnom Zajednice br. 002137190-0002 iz točke 14. ove presude, smatralo se da kocke koje uvozi društvo Pozitív Energiaforrás, s njihovim zakrivljenim stražnjim stijenkama i zaokruženim oblicima, za razliku od pravocrtnih kocaka Lego, također ostavljaju drukčiji ukupni dojam na upućenog korisnika.

- 21 Fővárosi Ítéltábla (Okružni žalbeni sud za širu Budimpeštu, Mađarska), kojem je Lego podnio žalbu, preinačio je navedeno rješenje i naložio zapljenu predmetnih igračaka uz obrazloženje da dizajni Lego na upućenog korisnika ne ostavljaju drukčiji ukupan dojam u odnosu na onaj koji ostavljaju elementi o kojima je riječ.
- 22 Kúria (Vrhovni sud, Mađarska), kojoj je društvo Pozitív Energiaforrás podnijelo žalbu, potvrdila je tu odluku. Osobito s obzirom na sudsku praksu Suda, taj je sud odlučio da se, suprotno onomu što je smatrao prvostupanjski sud, od upućenog korisnika ne može očekivati da pri ocjeni opsega zaštite dodijeljene dizajnima Lego bude koncentriran na način da bude posebno pažljiv i uočava najmanje pojedinosti suprotstavljenih proizvoda. Slijedom toga, Kúria je zaključila da predmetni elementi na upućenog korisnika ne ostavljaju drukčiji dojam u odnosu na dojam koji ostavljaju dizajni Lego, s obzirom na to da nisu znatno različiti zbog svoje veličine ili konstrukcije.
- 23 Lego je zatim pred Fővárosi Törvényszékom (Okružni sud u Budimpešti), sudom koji je uputio zahtjev, protiv društva Pozitív Energiaforrás podnio tužbu zbog povrede.
- 24 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, dizajni Lego obuhvaćeni su odstupanjem predviđenim u članku 8. stavku 3. Uredbe br. 6/2002 jer im je cilj omogućiti spajanje ili višestruko povezivanje međusobno zamjenjivih proizvoda unutar modularnog sustava.
- 25 Prema mišljenju tog suda, člankom 8. stavkom 3. Uredbe br. 6/2002 osigurava se, naime, zaštita, kao dizajna Zajednice, obilježja izgleda proizvoda koja su isključivo uvjetovana njegovom tehničkom funkcijom, a nositelju takvog dizajna jamče se jednakovrijedna prava kao ona koja se uobičajeno dodjeljuju patentom. Međutim, takva situacija mogla bi dovesti do toga da taj nositelj, oslanjajući se na uzastopne dizajne Zajednice zaštićene nakon isteka patenta koji štiti njegov proizvod, uspije spriječiti konkurente da ponude proizvod koji uključuje određena funkcionalna obilježja njegova proizvoda ili da ograniče moguća tehnička rješenja. To je uostalom slučaj Lega koji se u glavnom postupku poziva na zaštitu koja je na temelju odstupanja ishoda za dizajne obuhvaćene isteklim patentima i koji su proizvedeni rutinskim tehničkim dizajnom, kako bi se usprotivio uvozu predmetnih igračaka jer u potonjima postoje elementi u pogledu kojih su Fővárosi Ítéltábla (Okružni žalbeni sud u Budimpešti) i Kúria (Vrhovni sud) smatrali da na upućenog korisnika ne ostavljaju drukčiji ukupni dojam u odnosu na dojam koji ostavljaju dizajni Lego.
- 26 Sud koji je uputio zahtjev pita se koje sposobnosti „upućeni korisnik” iz članka 10. Uredbe br. 6/2002 mora imati kada je riječ o ocjeni ukupnog dojma koji na njega ostavljaju takvi dizajni. Konkretnije, želi znati može li se doseg tog pojma – kako proizlazi osobito iz presude od 20. listopada 2011., PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:679), to jest pojam korisnika koji nije stručnjak ni specijalist koji bi bio sposoban primijetiti minimalne razlike u detaljima koje bi mogle postojati između suprotstavljenih dizajna – prenijeti u kontekstu članka 8. stavka 3. Uredbe br. 6/2002. Prema mišljenju tog suda, ne može se isključiti da, s obzirom na derogatornu prirodu zaštite dodijeljene člankom 8. stavkom 3. Uredbe br. 6/2002, takvog korisnika treba smatrati osobom koja posjeduje tehnička znanja i sposobnosti opažanja i analize usporedive s onima koje prevladavaju u patentnom pravu kada je riječ o ocjeni inovativnosti neke aktivnosti.
- 27 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev smatra da bi – ako pojam „upućeni korisnik” u smislu članka 8. stavka 3. Uredbe br. 6/2002 ne bi trebalo definirati posebno s obzirom na sposobnost takvog korisnika, imajući na umu njegovo tehničko stručno znanje, da detaljno analizira

suprotstavljene dizajne i da otkrije minimalne razlike koje među njima mogu postojati – to moglo dovesti do zaključka da se takve razlike ne mogu otkriti u okviru ukupnog dojma o tim dizajnima, tako da bi dizajni Zajednice koji ih štite postali *de facto* nezaobilazni.

- 28 Sud koji je uputio zahtjev također se pita o dosegu pojma „ukupni dojam” koji na upućenog korisnika ostavlja dizajn čija su obilježja isključivo uvjetovana njegovom tehničkom funkcijom i koja nemaju nikakav isključivo estetski element. U tom pogledu on smatra da je vizualni učinak takvog dizajna od sekundarne važnosti u odnosu na njegova funkcionalna obilježja. Naime, sličnosti i razlike između takvih dizajna ne mogu se otkriti opažanjem i primjenom koncepata koji proizlaze iz vizualnog dojma, nego analizom i rasuđivanjem provedenim s tehničkog gledišta. Stoga bi se moglo proširiti pojam „ukupni dojam” kako bi se njime obuhvatila ne samo vizualna percepcija izgleda dizajna, nego i tehničko mišljenje stručnjaka.
- 29 Osim toga, u zahtjevu za prethodnu odluku upućuje se na tumačenje članka 89. stavka 1. Uredbe br. 6/2002 i, konkretnije, na doseg pojma „posebni razlozi” koji sudu za dizajn Zajednice omogućuju da se, ovisno o slučaju, suzdrži od donošenja nekog od rješenja iz navedene odredbe.
- 30 Stoga se, u kontekstu predmeta koji se pred njim vodi, sud koji je uputio zahtjev pita bi li mogao – u slučaju da utvrdi da je društvo Pozitív Energiaforrás povrijedilo dizajne Lego, uzimajući u obzir, s jedne strane, osobito djelomičnost povrede, jer se ona ne odnosi na sve predmetne igračke, nego samo na dotične dijelove koji su u njima prisutni samo u minimalnim količinama, i, s druge strane, cilj kojim se nastoji izbjeći stvaranje nepotrebnih prepreka zakonitoj trgovini – odlučiti samo ograničeno prihvatiti zahtjev nositelja dizajna ili ga čak odbiti.
- 31 U tim je okolnostima Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. U predmetu kao što je onaj u glavnom postupku, u kojem se nositelj (tužitelj) poziva na dizajn Zajednice zaštićen u skladu s člankom 8. stavkom 3. [Uredbe br. 6/2002], u pogledu jedne ili više kocaka za slaganje tuženikove igračke za sastavljanje koje imaju istu funkciju spajanja kao i kocke tužiteljeva dizajna, je li u skladu s pravom Unije sudska praksa na temelju koje sudovi, prilikom utvrđivanja opsega zaštite tužiteljeva dizajna u smislu članka 10. Uredbe br. 6/2002:
- uzimaju u obzir upućenog korisnika koji u pogledu funkcije dizajna i funkcije proizvoda posjeduje tehničko znanje koje se može očekivati od stručnjaka;
 - upućenim korisnikom smatraju onu osobu koja detaljnim, tehničkim i metodičnim pregledom uspoređuje tužiteljev dizajn i tuženikov proizvod, i
 - pretpostavljaju da taj upućeni korisnik svoj ukupan dojam o dizajnu i proizvodu prije svega formira kao tehničko mišljenje?
2. U slučaju da u predmetu s navedenim obilježjima treba zaključiti da se zaštita pružena tužiteljevim dizajnom Zajednice proširuje na jedan ili svega nekoliko dijelova tuženikovih igračaka za sastavljanje, koje ipak uključuju manji broj kocaka za slaganje u odnosu na cjelinu, je li u skladu s pravom Unije priznavanje diskrecijske ovlasti na temelju koje, uzimajući u obzir djelomičnost povrede, nisku razinu ozbiljnosti i male razmjere povrede u pogledu robe u cjelini te interese povezane s neograničenim trgovanjem igračkom za sastavljanje koja

većinom nije sporna, odnosno razloge koje se smatra ‚[posebnim] razlozima‘ u smislu članka 89. stavka 1. Uredbe br. 6/2002, sud odbija zahtjev da se zabrani daljnji uvoz igračke za sastavljanje?”

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

- 32 Lego tvrdi da se oba prethodna pitanja mogu proglasiti nedopuštenima jer se tumačenje Uredbe br. 6/2002 predloženo u zahtjevu za prethodnu odluku ne oslanja samo na nepoštovanje relevantnih odredbi te uredbe i načela na kojima se ona temelji, nego i na ustaljenu sudsku praksu Suda.
- 33 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je u okviru postupka ustanovljenog člankom 267. UFEU-a isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi glavni postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti svakog predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Prema tome, ako se postavljena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku. Iz navedenog proizlazi da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o prethodnom pitanju koje je postavio nacionalni sud samo kad je očito da traženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora iz glavnog postupka, kada je problem hipotetski ili kad Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su potrebni kako bi na koristan način odgovorio na pitanja koja su mu postavljena (presuda od 29. srpnja 2024., LivaNova, C-713/22, EU:C:2024:642, t. 53. i navedena sudska praksa).
- 34 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev, kojem je podnesena tužba zbog povrede, mora utvrditi, kako bi ocijenio osnovanost te tužbe, opseg zaštite koja se dodjeljuje nositelju dizajna iz članka 8. stavka 3. Uredbe br. 6/2002 i, ovisno o slučaju, marginu kojom raspolaže u pogledu sankcija predviđenih tom uredbom ako se utvrdi povreda. U tu se svrhu taj sud pita o tumačenju članka 8. stavka 3., članka 10. i članka 89. stavka 1. navedene uredbe.
- 35 Stoga nije razvidno da odredbe prava Unije čije tumačenje navedeni sud traži nemaju nikakve veze s predmetom spora u glavnom postupku ili da problematika istaknuta u tim pitanjima nije relevantna za rješavanje tog spora.
- 36 U tim okolnostima, prigovor koji se temelji na tome da sud koji je uputio zahtjev nije poštovao doseg prava Unije ne odnosi se na dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku, nego je neodvojivo povezan s odgovorom koji treba dati na postavljena pitanja i time ne može dovesti do nedopuštenosti tih pitanja (vidjeti po analogiji presude od 28. lipnja 1984., Moser, 180/83, EU:C:1984:233, t. 10. i od 15. srpnja 2021., Latvijas dzelzceļš (Željeznički uslužni objekti), C-60/20, EU:C:2021:610, t. 27.).
- 37 Stoga su postavljena pitanja dopuštena.

Meritum

Prvo pitanje

- 38 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 10. Uredbe br. 6/2002 tumačiti na način da opseg zaštite koju pruža dizajn Zajednice na temelju članka 8. stavka 3. te uredbe treba ocjenjivati na osnovi percepcije upućenog korisnika koji, s obzirom na to da raspolaže tehničkim znanjima sličnima onima koja se mogu očekivati od stručnjaka, uočava najmanje pojedinosti predmetnog dizajna i koji svoj ukupan dojam prije svega temelji na tehničkom mišljenju.
- 39 Najprije valja podsjetiti na to da je u skladu s člankom 3. točkom (a) Uredbe br. 6/2002 dizajn određen kao „vanjski izgled proizvoda u cijelosti ili dijela proizvoda koji proizlazi iz njegovih obilježja, posebno crta, obrisa, boja, oblika, teksture i/ili materijala samoga proizvoda i/ili njegove ornamentacije”. Iz toga slijedi da je u okviru sustava predviđenog tom uredbom vanjski izgled odlučujući element dizajna (presude od 21. rujna 2017., *Easy Sanitary Solutions* i *EUIPO/Group Nivelles*, C-361/15 P i C-405/15 P, EU:C:2017:720, t. 62. i od 2. ožujka 2023., *Papierfabriek Doetinchem*, C-684/21, EU:C:2023:141, t. 19.).
- 40 U skladu s člankom 10. navedene uredbe, isključivo pravo iz članka 19. iste uredbe koje se dodjeljuje dizajnu Zajednice obuhvaća bilo koji dizajn koji na „upućenog korisnika” ne ostavlja „ukupan dojam” različit od onog dizajna Zajednice. Pri ocjeni opsega te zaštite, u obzir se uzima „stupanj slobode koju je imao dizajner pri razvijanju svog dizajna”.
- 41 Člankom 8. stavkom 1. Uredbe br. 6/2002 iz navedene se zaštite isključuju obilježja izgleda proizvoda isključivo uvjetovana tehničkom funkcijom proizvoda i, njegovim stavkom 2., obilježja izgleda proizvoda koja je nužno reproducirati u istom obliku i dimenzijama da bi se proizvod u kojem je dizajn sadržan ili na koji se primjenjuje mogao mehanički spojiti s drugim proizvodom, biti smješten u ili uz drugi proizvod ili oko njega, kako bi svaki od tih proizvoda mogao obavljati svoju funkciju.
- 42 Međutim, u skladu s člankom 8. stavkom 3. Uredbe br. 6/2002, odstupajući od članka 8. stavka 2. te uredbe, dizajn čija je namjena omogućiti višestruko sklapanje ili povezivanje međusobno zamjenjivih proizvoda unutar modularnog sustava zaštićen je, pod uvjetom da ispunjava zahtjeve novosti i individualnog karaktera utvrđene člancima 5. i 6. navedene uredbe.
- 43 Sud koji je uputio zahtjev želi znati je li tumačenje pojma „upućenog korisnika” iz članka 10. Uredbe br. 6/2002, ali koje nije definirano tom uredbom, kakvo proizlazi iz sudske prakse Suda, primjenjivo kada je riječ o ocjeni opsega zaštite dizajna Zajednice iz članka 8. stavka 3. navedene uredbe ili stupanj pažnje koji se očekuje od upućenog korisnika mora, u odnosu na tu vrstu dizajna, biti sličan onom koji se može očekivati od trgovca.
- 44 Prema mišljenju tog suda, u slučaju dizajna na koje se odnosi potonja odredba, stupanj slobode dizajnera vrlo je nizak. Stoga je opravdano uzeti u obzir „upućenog korisnika” koji može uočiti najmanje pojedinosti dizajna koji se mogu zaštititi. Osim toga, u takvom slučaju pojam „ukupan dojam” trebao bi, prema mišljenju navedenog suda, uključivati ne samo vizualnu percepciju izgleda navedenih dizajna koju takav korisnik ima, nego i njegovo tehničko mišljenje kao specijalista u pogledu njihovih funkcionalnih obilježja.

- 45 U tom pogledu valja podsjetiti na to da iz samog teksta članka 10. Uredbe br. 6/2002 proizlazi da zaštita koju pruža dizajn Zajednice obuhvaća svaki dizajn koji na „upućenog korisnika” ne ostavlja „drukčiji ukupan dojam”, pri čemu taj opseg zaštite treba ocijeniti uzimajući u obzir „stupanj slobode dizajnera”.
- 46 Tom se odredbom iz njezina područja primjene ne isključuju dizajni iz članka 8. stavka 3. te uredbe, koji je odredba posebno posvećena modularnim sustavima, među kojima su i igračke za sastavljanje. Slijedom toga, članak 10. navedene uredbe primjenjuje se na slučaj poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, u kojem nositelj dizajna Zajednice iz tog članka 8. stavka 3. protiv treće osobe podnosi tužbu zbog povrede kako bi joj se zabranilo korištenje dizajnima koji, prema mišljenju tog nositelja, na upućenog korisnika ne ostavljaju drukčiji ukupan dojam.
- 47 Što se tiče, kao prvo, „ukupnog dojma” iz članka 10. Uredbe br. 6/2002 i iz članka 6. te uredbe, na koji izričito upućuje njezin članak 8. stavak 3., valja primijetiti da se taj dojam sastoji u vizualnoj percepciji izgleda predmetnog proizvoda koju upućeni korisnik ima osobito u pogledu obilježja nabrojanih u članku 3. točki (a) navedene uredbe.
- 48 Što se tiče, kao drugo, pojma „upućeni korisnik”, koji se nalazi i u člancima 6. i 10. Uredbe br. 6/2002 i koji treba, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 21. svojeg mišljenja, u pogledu tih dviju odredbi tumačiti na isti način, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se doseg tog pojma nalazi između onog prosječnog potrošača, primjenjivog u području žigova – od kojeg se ne zahtijeva nikakvo posebno znanje i koji općenito ne provodi izravnu usporedbu suprotstavljenih žigova – i onog specijalista koji raspolaže detaljnim tehničkim znanjem. Pojam „upućeni korisnik” tako označava korisnika koji ne primjenjuje prosječnu pažnju, nego poseban oprez, bilo zbog svojeg osobnog iskustva bilo zbog opsežnog poznavanja predmetnog sektora. Obilježje „upućeni” znači da korisnik poznaje različite dizajne koji postoje u predmetnom sektoru, da raspolaže određenim stupnjem znanja u odnosu na obilježja koja ti dizajni uobičajeno sadržavaju i kao rezultat svojeg interesa za navedene proizvode pokazuje relativno visok stupanj pažnje kada se njima koristi, a nije dizajner ili tehnički stručnjak (vidjeti u tom smislu presude od 20. listopada 2011., *PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic*, C-281/10 P, EU:C:2011:679, t. 53. i 59. i od 21. rujna 2017., *Easy Sanitary Solutions i EUIPO/Group Nivelles*, C-361/15 P i C-405/15 P, EU:C:2017:720, t. 124. i 125.).
- 49 Nijedan element teksta ili konteksta Uredbe br. 6/2002 ne upućuje na to da taj pojam „upućenog korisnika” treba tumačiti drukčije kada je zaštita koju pruža dizajn Zajednice obuhvaćena člankom 8. stavkom 3. te uredbe.
- 50 Točno je da se stupanj pažnje takvog korisnika, koji je u svakom slučaju relativno visok, može razlikovati ovisno o sektoru o kojem je riječ (vidjeti po analogiji, kad je riječ o pravu žigova, presudu od 14. studenoga 2024., *Compass Banca*, C-646/22, EU:C:2024:957, t. 55.), uključujući kad je riječ o dizajnima obuhvaćenima člankom 8. stavkom 3. navedene uredbe. Slijedom toga, ne može se isključiti da u potonjoj situaciji treba uzeti u obzir razinu pažnje ili oprez koji su prilagođeni predmetnom sektoru. Međutim, čak i u takvoj situaciji ne treba uzeti u obzir percepciju korisnika koji je stručnjak u predmetnom sektoru, koji raspolaže detaljnim tehničkim znanjem poput specijalista, niti smatrati da ukupan dojam koji se na tog korisnika ostavlja uglavnom treba proizlaziti iz tehničkog mišljenja.

- 51 Kao treće, na temelju članka 10. stavka 2. Uredbe br. 6/2002, „stupanj slobode koju je imao dizajner pri razvijanju svog dizajna” treba uzeti u obzir kako bi se na temelju pojmova „upućeni korisnik” i „ukupan dojam” iz stavka 1. tog članka ocijenio opseg zaštite koju pruža dizajn Zajednice.
- 52 Kao što je nezavisni odvjetnik istaknuo u točkama 36. i 37. svojeg mišljenja, što je sloboda dizajnera u razvoju dizajna ograničenija, to je vjerojatnije da će sitne razlike između suprotstavljenih dizajna biti dovoljne da na upućenog korisnika ostave drukčiji ukupan dojam. Suprotno tomu, što je sloboda dizajnera u razvoju dizajna veća, to je manje vjerojatno da bi sitne razlike između suprotstavljenih dizajna mogle biti dovoljne da na upućenog korisnika ostave drukčiji ukupan dojam. Stoga, kada je sloboda dizajnera ograničena povećanim brojem obilježja izgleda predmetnog proizvoda ili dijela proizvoda o kojem je riječ koja su isključivo uvjetovana tehničkom funkcijom tog proizvoda ili tog dijela proizvoda, postojanje manjih razlika između suprotstavljenih dizajna može biti dovoljno da bi se na upućenog korisnika ostavio drukčiji ukupan dojam.
- 53 Poput pojmova „ukupan dojam” i „upućeni korisnik”, navedenih u točkama 47. i 48. ove presude, pojam „stupanj slobode koju je imao dizajner pri razvijanju svog dizajna”, kako je protumačen u točki 52. ove presude, primjenjuje se u slučaju tužbe zbog povrede koju podnese nositelj dizajna Zajednice iz članka 8. stavka 3. Uredbe br. 6/2002.
- 54 Međutim, koristan učinak članka 8. stavka 3. Uredbe br. 6/2002 podrazumijeva da, suprotno obilježjima izgleda iz članka 8. stavka 2. te uredbe, obilježja izgleda koja omogućuju međusobno povezivanje, zaštićena tim stavkom 3., treba uzeti u obzir prilikom ocjene „ukupnog dojma” u smislu članka 10. navedene uredbe. Stoga činjenica da su u predmetnom dizajnu Zajednice prisutni spojni elementi zaštićeni člankom 8. stavkom 3. iste uredbe može biti u suprotnosti s utvrđenjem da je ukupan dojam drukčiji u smislu tog članka 10., tako da, ako ne postoje dovoljno značajne razlike u ukupnom izgledu suprotstavljenih dizajna, postojanje priključnih točaka koje imaju isti oblik i dimenzije u svrhu sklapanja ili povezivanja međusobno zamjenjivih proizvoda unutar modularnog sustava može isključiti takvo utvrđenje.
- 55 To tumačenje opsega zaštite u slučaju dizajna Zajednice iz članka 8. stavka 3. Uredbe br. 6/2002 potvrđuje svrha te uredbe, koja se sastoji, među ostalim, kao što je to navedeno u njezinoj uvodnoj izjavi 7., od poticanja inovacija i razvoja novih proizvoda.
- 56 U tom pogledu, s jedne strane, iz uvodne izjave 11. navedene uredbe proizlazi da je zakonodavac Unije – nakon što je utvrdio da mehanički spojevi modularnih proizvoda mogu biti važan element inovativnih obilježja modularnih proizvoda i glavno tržišno postignuće – namjeravao tim proizvodima, podložno poštovanju uvjeta novosti i individualnog karaktera, omogućiti zaštitu koja je dizajnima dodijeljena Uredbom br. 6/2002.
- 57 S druge strane, ta volja zakonodavca Unije – kako je izražena u toj uvodnoj izjavi 11. i u članku 8. stavku 3. te uredbe, da se pruži veća zaštita gospodarskom subjektu koji je stvorio novi izgled elemenata sklapanja ili povezivanja unutar modularnog sustava – nije ograničila tako važnu volju tog zakonodavca – izraženu u prvoj rečenici uvodne izjave 10. navedene uredbe i u njezinu članku 8. stavku 1. – da svim drugim gospodarskim subjektima omogući da i sami budu inovativni stvaranjem novog izgleda takvih elemenata sklapanja ili povezivanja koji nemaju iste oblike i dimenzije na svojim priključnim točkama i koji imaju određena obilježja koja na upućenog korisnika ostavljaju drukčiji ukupan dojam.

- 58 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovori tako da članak 10. Uredbe br. 6/2002 treba tumačiti na način da se opseg zaštite dizajna na temelju članka 8. stavka 3. te uredbe treba odrediti s obzirom na ukupan dojam koji taj dizajn ostavlja na upućenog korisnika – koji nije dizajner ili tehnički stručnjak, ali poznaje različite dizajne koji postoje u sektoru o kojem je riječ, ima određeni stupanj znanja o elementima koje ti dizajni uobičajeno sadržavaju i zbog svojeg interesa za proizvode o kojima je riječ pokazuje relativno visok stupanj pažnje kada se njima koristi kao elementima modularnog sustava čiji su dio – a ne s obzirom na korisnika koji, zato što raspolaže tehničkim znanjima sličnima onima koja se mogu očekivati od stručnjaka, uočava najmanje pojedinosti predmetnog dizajna i koji svoj ukupan dojam prije svega temelji na tehničkom mišljenju.

Drugo pitanje

- 59 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 89. stavak 1. Uredbe br. 6/2002 tumačiti na način da je pojmom „posebni razlozi” u smislu te odredbe – koji sudu za dizajn Zajednice omogućuju da ne donese jednu ili više naloga iz navedene odredbe – obuhvaćena okolnost da se povreda odnosi samo na određene elemente modularnog sustava koji su malobrojni u odnosu na količinu svih sastavnih dijelova tog sustava.
- 60 U članku 89. Uredbe br. 6/2002, koji se odnosi na sankcije koje se izriču u slučaju povrede ili opasnosti od povrede, u stavku 1., nabrajaju se vrste rješenja koje sud za dizajn Zajednice u takvim slučajevima mora donijeti. Međutim, u toj se odredbi navodi da taj sud određuje te mjere „osim ako postoje posebni razlozi da to ne učini”.
- 61 Pojam „posebni razlozi” u smislu tog članka 89. stavka 1. Uredbe br. 6/2002 treba u pravnom poretku Unije tumačiti ujednačeno i usko.
- 62 Naime, s jedne strane, ako bi taj pojam trebalo drukčije tumačiti u različitim državama članicama, iste bi okolnosti mogle dovesti do toga da se samo u određenim državama članicama zabrani nastavak poduzimanja radnji kojima se povređuje ili kojima bi se mogao povrijediti žig, tako da zaštita zajamčena dizajnima ne bi bila ujednačena na cijelom području Unije (vidjeti analogijom presudu od 14. prosinca 2006., Nokia, C-316/05, EU:C:2006:789, t. 27.).
- 63 S druge strane, na temelju obvezujućeg teksta članka 89. stavka 1. Uredbe br. 6/2002 može se utvrditi da pojam „posebni razlozi” podrazumijeva odstupanje od obveze suda da donese rješenja predviđena tom odredbom. Iz toga slijedi da taj pojam treba usko tumačiti (vidjeti analogijom presudu od 14. prosinca 2006., Nokia, C-316/05, EU:C:2006:789, t. 29. i 30.).
- 64 Sud je također smatrao da se pojam „posebni razlozi” u smislu članka 89. stavka 1. Uredbe br. 6/2002 odnosi na činjenične okolnosti svojstvene određenom slučaju (presuda od 13. veljače 2014., H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, t. 48.).
- 65 Tako se navedeni pojam odnosi samo na iznimne situacije u kojima, s obzirom na posebnosti postupanja koje se stavlja na teret trećoj strani, među ostalim činjenicu da više nije u mogućnosti vršiti radnje kojima se povređuje ili kojima bi se povrijedio žig Europske unije koje mu se stavljaju na teret, sud za dizajn Zajednice nije obvezan izdati nalog kojim trećoj strani zabranjuje daljnje vršenje takvih radnji (vidjeti analogijom presudu od 22. lipnja 2016., Nikolajeva, C-280/15, EU:C:2016:467, t. 33.).

- 66 Okolnost da se povreda odnosi samo na određene elemente modularnog sustava – kao što su u ovom slučaju predmetni elementi igre, koji su malobrojni u odnosu na količinu svih sastavnih dijelova tog sustava – nije sama po sebi obuhvaćena takvom iznimnom situacijom koja nacionalnom sudu omogućuje da ne donese jedno ili više rješenja predviđenih u članku 89. stavku 1. Uredbe br. 6/2002.
- 67 S obzirom na te razloge, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 89. stavak 1. Uredbe br. 6/2002 treba tumačiti na način da pojam „posebni razlozi” u smislu te odredbe, koji bi sudu za dizajn Zajednice omogućio da ne donese jedno ili više rješenja iz navedene odredbe, ne obuhvaća okolnost da se povreda odnosi samo na određene elemente modularnog sustava, koji su malobrojni u odnosu na količinu svih sastavnih dijelova tog sustava.

Troškovi

- 68 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

1. Članak 10. Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice,

treba tumačiti na način da se:

opseg zaštite dizajna obuhvaćenog člankom 8. stavkom 3. te uredbe treba odrediti s obzirom na ukupan dojam koji taj dizajn ostavlja na upućenog korisnika – koji nije dizajner ili tehnički stručnjak, ali poznaje različite dizajne koji postoje u sektoru o kojem je riječ, ima određeni stupanj znanja o elementima koje ti dizajni uobičajeno sadržavaju i zbog svojeg interesa za proizvode o kojima je riječ pokazuje relativno visok stupanj pažnje kada se njima koristi kao elementima modularnog sustava čiji su dio – a ne s obzirom na korisnika koji, zato što raspolaže tehničkim znanjima sličnima onima koja se mogu očekivati od stručnjaka, uočava najmanje pojedinosti predmetnog dizajna i koji svoj ukupan dojam prije svega temelji na tehničkom mišljenju.

2. Članak 89. stavak 1. Uredbe br. 6/2002

treba tumačiti na način da:

pojam „posebni razlozi” u smislu te odredbe, koji bi sudu za dizajn Zajednice omogućio da ne donese jedno ili više rješenja iz navedene odredbe, ne obuhvaća okolnost da se povreda odnosi samo na određene elemente modularnog sustava, koji su malobrojni u odnosu na količinu svih sastavnih dijelova tog sustava.

Potpisi